

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN

MESYUARAT PERTAMA, DEWAN NEGARA

PENGGAL PERTAMA, PARLIMEN KEEMPAT BELAS,

MAJLIS MESYUARAT DEWAN NEGARA

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : DATO' HAJI MOHD SUHAIMI BIN ABDULLAH

TARIKH : 27 OGOS 2018 (ISNIN)

SOALAN :

Dato' Haji Mohd Suhaimi Bin Abdullah minta **MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA DAN MASYARAKAT** menyatakan apakah tindakan Kerajaan yang akan dapat mengekang rakyat daripada terlibat dengan perkahwinan yang melibatkan kanak-kanak.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN

MESYUARAT PERTAMA, DEWAN NEGARA

PENGGAL PERTAMA, PARLIMEN KEEMPAT BELAS

MAJLIS MESYUARAT DEWAN NEGARA

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : DATO' FARAHYAH BINTI HJ NORDIN

TARIKH : 29 OGOS 2018 (RABU)

SOALAN :

Dato' Farahiyah binti Hj Nordin meminta **MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA DAN MASYARAKAT** menyatakan statistik terkini perkahwinan kanak-kanak bawah umur 16 tahun, dan apakah langkah Kerajaan bagi memastikan kanak-kanak ini tidak tercicir dalam sistem pendidikan negara.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN

MESYUARAT PERTAMA, DEWAN NEGARA

PENGGAL PERTAMA, PARLIMEN KEEMPAT BELAS,

MAJLIS MESYUARAT DEWAN NEGARA

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : DATUK TEO ENG TEE @ TEO KOK CHEE

TARIKH : 3 SEPTEMBER 2018 (ISNIN)

SOALAN :

Datuk Teo Eng Tee @ Teo Kok Chee minta MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA DAN MASYARAKAT menyatakan :-

- (a) secara teliti Prosedur Operasi Standard (SOP) baharu yang ditetapkan sebagai panduan nikah bagi bawah umur dan bagaimana SOP tersebut boleh memastikan perlindungan dan kebajikan kanak-kanak terjamin berbanding dengan larangan menyeluruh nikah bawah umur; dan
- (b) adakah Kerajaan bercadang untuk mengkaji semula undang-undang yang berkaitan bagi melarang nikah bawah umur secara menyeluruh.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN BAGI JAWAPAN LISAN

MESYUARAT PERTAMA, DEWAN NEGARA

PENGGAL PERTAMA, PARLIMEN KEEMPAT BELAS

MAJLIS MESYUARAT DEWAN NEGARA

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : TUAN KHAIRUL AZWAN HARUN

TARIKH : 4 SEPTEMBER 2018 (SELASA)

SOALAN :

Tuan Khairul Azwan Harun minta **MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA DAN MASYARAKAT** menyatakan rentetan daripada isu perkahwinan kanak-kanak bawah umur, apakah tindakan yang akan diambil untuk membendung perkara ini daripada berlarutan.

**JAWAPAN: YAB DATO' SERI DR. WAN AZIZAH DR. WAN ISMAIL,
TIMBALAN PERDANA MENTERI MERANGKAP
MENTERI PEMBANGUNAN WANITA, KELUARGA
DAN MASYARAKAT**

Tuan Yang di-Pertua,

Izinkan saya menjawab soalan YB Senator Dato' Haji Mohd Suhaimi Bin Abdullah bersekali dengan soalan daripada YB Senator Dato' Fahariyah binti Hj. Md Nordin pada 29 Ogos 2018, YB Senator Datuk Teo Eng Tee @ Teo Kok Chee pada 3 September 2018 dan YB Senator Tuan Khairul Azwan Bin Harun pada 4 September 2018 kerana soalannya saling berkait.

Tuan Yang di-Pertua,

Kementerian tegas berpendirian bahawa kanak-kanak perlu diberi peluang untuk mengembangkan potensi sepenuhnya selaras dengan Konvensyen Mengenai Hak Kanak-Kanak (CRC). Perkahwinan pada usia yang terlalu muda jelas bercanggah dengan prinsip perkembangan kanak-kanak dan sewajarnya dielakkan. Kementerian menolak sama

sekali perkahwinan yang melibatkan kanak-kanak pada usia yang terlalu muda, lebih-lebih lagi dengan pasangan dewasa. Membenarkan kanak-kanak berkahwin tanpa asas yang kukuh bermakna meletakkan beban dan tanggungjawab berat sebagai suami isteri atau tanggungjawab penjagaan anak sebagai ibu bapa atas bahu mereka. Jika mereka belum bersedia dengan tanggungjawab berat ini, dikhuatiri ia membuka lebih ruang berlaku perceraian pada usia muda dan masalah-masalah sosial yang lain.

STATISTIK PERKAHWINAN BAWAH UMUR

Berdasarkan rekod Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia (JKSM), bagi pasangan Muslim, jumlah permohonan perkahwinan bawah umur 18 tahun bagi lelaki dan bawah 16 tahun bagi perempuan bagi tempoh 2013 sehingga 2017 mencatatkan sebanyak 5,362 permohonan. Manakala dalam pasangan bukan Muslim, rekod Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) bagi perkahwinan bawah umur 18 tahun mencatatkan sebanyak 2,367 perkahwinan bagi tempoh yang sama.

PENGEKALAN BERSEKOLAH KANAK-KANAK YANG TERLIBAT

Dalam memastikan kanak-kanak ini **tidak tercicir dalam sistem pendidikan negara**, Kerajaan sentiasa menggalakkan semua murid

menamatkan persekolahan mereka di peringkat menengah sebelum berkahwin. Hal yang demikian adalah bagi memastikan agar murid dapat menumpukan sepenuh perhatian dalam semua aktiviti kurikulum dan kokurikulum yang dilaksanakan di sekolah di samping mengembangkan potensi murid mengikut keupayaan mereka.

Kerajaan juga tidak pernah menafikan hak kanak-kanak yang telah berkahwin di bawah umur untuk meneruskan persekolahan. Pengekalan bersekolah kanak-kanak adalah mengikut kohort umur kanak-kanak tersebut dan bukannya mengikut status perkahwinan kanak-kanak itu. Satu inisiatif khusus juga telah diwujudkan dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 iaitu Peningkatan Akses daripada Peringkat Prasekolah hingga Menengah Atas yang bertujuan untuk menangani masalah keciciran di sekolah. Satu modul intervensi juga disediakan sebagai panduan kepada guru untuk menjalankan program intervensi bagi murid berisiko cicir agar mereka kekal bersekolah sehingga tamat Tingkatan Lima.

Tuan Yang di-Pertua,

LANGKAH-LANGKAH MENGEKANG PERKAHWINAN BAWAH UMUR

Bagi mengekang perkahwinan bawah umur ini, Kerajaan mengambil langkah-langkah seperti berikut:

a. Kepentingan Program Kesedaran dalam Pendidikan Kesihatan Reproduksi

Berdasarkan kepada tinjauan ringkas berhubung dengan perkahwinan kanak-kanak yang telah dijalankan oleh UNICEF pada tahun ini, fokus yang perlu diutamakan adalah meningkatkan kesedaran ibu bapa dan masyarakat terhadap kesan negatif perkahwinan kanak-kanak. Perkahwinan pada usia yang muda menafikan hak kesihatan, pendidikan, keselamatan dan perkembangan diri mereka. Kementerian melalui Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN) dan pemegang taruh (*stakeholders*) yang berkaitan telah melaksanakan pendidikan kesihatan reproduktif di bawah Program Pendidikan Kesihatan Reproduksi dan Sosial (PEKERTI) sebagai tambahan kepada apa yang diajar di sekolah. Melalui Program ini, kanak-kanak terutamanya kanak-kanak perempuan akan lebih memahami hak

reproduktif masing-masing lalu tidak terjebak dengan aktiviti yang tidak bermoral yang boleh menyebabkan dijangkiti penyakit-penyakit jangkitan seksual (STD) seperti HIV, AIDS, Sifilis, *Gonorrhea* dan lain-lain.

b. Pembasmian Kemiskinan dan Meningkatkan Taraf Hidup

Salah satu ciri perkahwinan bawah umur di negara ini adalah mereka dari latar belakang keluarga yang bukan sahaja berpendidikan rendah tapi juga berpendapatan rendah. Kerajaan akan pastikan kerjasama erat antara agensi berkaitan untuk membasmi kemiskinan, meningkatkan taraf pendidikan dan taraf hidup komuniti luar bandar dan memberi peluang pemerikasaan ekonomi untuk memastikan keluarga tidak memilih mengahwinkan anak-anak mereka bagi meringankan beban keluarga. Kerajaan berpandangan adalah lebih wajar sekiranya ibu bapa menyedari kepentingan pendidikan melalui proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) merentas kurikulum di sekolah sebagai persediaan murid menempuh alam dewasa.

c. Pelaksanaan Secara Perundangan (menaikkan had umur minimum kepada 18 tahun)

Dalam merangka penyelesaian jangka panjang terhadap perkahwinan bawah umur, Kerajaan akan melakukan usaha untuk menetapkan had umur minimum bagi perkahwinan di dalam semua perundangan kepada 18 tahun. Ia akan melibatkan undang-undang seperti Akta Undang-undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984, Enakmen/Ordinan Undang-undang Keluarga Islam di negeri-negeri, Akta Membaharui Undang-Undang (Perkahwinan dan Perceraian) 1976, Enakmen Mahkamah Anak Negeri 1992 di Sabah, dan pelbagai undang-undang adat kaum peribumi di Sarawak. Memandangkan Malaysia mempunyai adat dan budaya yang tersendiri mengikut kaum dan kepercayaan, perundingan akan diadakan bersama pakar-pakar berkaitan termasuk pakar kanak-kanak, pakar budaya dan pakar syarie bagi memastikan pandangan semua pihak diambil kira dalam penetapan had umur minimum ini.

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan melalui Kementerian sedang merancang beberapa siri perundingan untuk menetapkan had umur minimum perkahwinan seperti berikut:

- i. Bagi perkahwinan Muslim, perjumpaan bersama Jabatan Peguam Negara (AGC), JKSM dan Majlis Agama Islam setiap negeri;
- ii. Bagi perkahwinan adat peribumi di Sabah dan Sarawak, perjumpaan bersama wakil-wakil adat dan Majlis Adat Sabah dan Sarawak;
- iii. Bagi perkahwinan bukan Muslim, perjumpaan bersama JPN, AGC dan wakil-wakil agama; dan
- iv. Bagi perkahwinan adat Orang Asli, perbincangan lanjut bersama Jabatan Kemajuan Orang Asli.

KAJIAN IMPLIKASI HAD UMUR PERKAHWINAN

Selain daripada itu, Kerajaan juga sedang mengkaji implikasi dari segi perundangan dan sosial sekiranya had umur minimum dinaikkan ke 18 tahun. Kajian ini amat penting dalam menentukan sama ada pindaan

yang akan dibuat adalah “*total ban*” ataupun dengan pengecualian tertentu. Contohnya, sekiranya “*total ban*” dikuatkuasakan dan terdapat kes kanak-kanak yang berkahwin, perkahwinan tersebut tidak dapat didaftarkan. Kanak-kanak tersebut, terutamanya kanak-kanak perempuan, tidak akan mempunyai perlindungan di bawah undang-undang bagi keganasan rumah tangga, hak untuk nafkah dan harta sepencarian, dan sebagainya. Dalam hal ini, Kerajaan perlu juga mengambil kira isu-isu sosial yang berkaitan dengan gejala seks bawah umur. Antaranya ialah kehamilan luar nikah dan kelahiran anak tidak sah taraf.

SOP PERKAHWINAN BAWAH UMUR

Buat masa ini, memandangkan perkahwinan bawah umur dibenarkan dari segi perundangan bagi perkahwinan dalam kalangan Muslim, bukan Muslim dan mengikut adat, Kerajaan melalui JKSM telah menggubal satu Garis Panduan atau ***Standard Operating Procedure (SOP)*** untuk memperketat kelulusan permohonan perkahwinan bawah umur oleh Hakim Syarie supaya wajib mengambil kira kepentingan kanak-kanak yang terlibat terutamanya dari aspek kesihatan, pendidikan dan sosioekonomi. Pengukuhan proses pentadbiran sebegini juga boleh

dipertimbangkan bagi perkahwinan bawah umur dalam kalangan bukan Muslim.